

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การใช้อำนาจรัฐในการดำเนินคดีอาญาขึ้นตอนก่อนการพิจารณาคดีของศาลเป็นสิ่งที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ดังนั้น หากรัฐใช้อำนาจดังกล่าวในการดำเนินคดีอาญาแล้ว รัฐจะต้องคำนึงถึงหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพดังที่ได้กล่าวมาแล้ว มิฉะนั้นวิธีพิจารณาความอาญาที่ควรจะเป็นอาจจะเป็นเครื่องมือให้รัฐสามารถคุกคามสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้ ดังจะเห็นได้จากขั้นตอนและลำดับขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่ชั้นจับกุม การควบคุม การขัง แม้รัฐธรรมนูญจะกำหนดว่าบุคคลเสมอภาคกัน และมีข้อห้ามในการเลือกปฏิบัติหรือเลือกบังคับใช้กฎหมาย ในขณะที่ประเทศไทยยังประสบปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอยู่ เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในระบบการดำเนินคดีของไทยมีปัญหาหลายประการที่ทำให้การดำเนินคดีของไทยมีปัญหาหลายประการ ทำให้การดำเนินคดีขาดประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมให้กับผู้ต้องหาที่ถูกฝากขัง โดยเฉพาะคำกล่าวที่ว่าประเทศไทยอยู่ในระบบนิติรัฐจึงยังไม่เป็นความจริงแน่นอนเสมอไป บางครั้งกฎหมายที่ตราขึ้นมาถูกต้องตามหลักนิติบัญญัติ แต่กลับนำไปใช้และเกิดปัญหาทำให้เกิดความยุติธรรมไม่เท่าเทียมกัน ในแต่ละบุคคลเนื่องด้วยฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันออกไปในสังคมไทย

บทบัญญัติของกฎหมายจะให้อำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมตัวดำเนินคดีอาญา โดยให้อยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวนนับตั้งแต่ถึงที่ทำการเป็นเวลาไม่เกิน 48 ชั่วโมง แต่ขณะเดียวกันประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยได้บัญญัติหลักในการควบคุมตัวไว้ในมาตรา 87 ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เกินกว่าความจำเป็นตามพฤติการณ์” ดังนั้นการควบคุมตัวจึงต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน การพิจารณาปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนของประเทศไทยประสบปัญหาว่าเมื่อหัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือหัวหน้าสถานีตำรวจ ใช้ดุลพินิจพิจารณาไม่ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาที่อยู่ในระหว่างการควบคุมตัวของเจ้าพนักงานตำรวจ คำสั่งดังกล่าวถือเป็นที่สุด ไม่เปิดโอกาสให้มีการอุทธรณ์คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวดังกล่าว ทำให้ผู้ต้องหาต้องถูกควบคุมตัวไว้ที่สถานีตำรวจจนกระทั่งถูกส่งตัวไปศาล หากเปรียบเทียบกับ การขอปล่อยตัวชั่วคราว

ในชั้นศาลจะมีข้อแตกต่างในกรณีที่ศาลกำหนดให้สามารถใช้สิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวได้ตั้งนั้นเมื่อผู้ต้องหายื่นเสนอขอปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน ควรได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม และให้สิทธิของผู้ต้องหาในการอุทธรณ์คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน

การดำเนินคดีทางอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 แม้ว่าจะ เป็นบทบัญญัติให้สิทธิแก่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการขอฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล และแม้จะกำหนดว่าเมื่อมีการจับตัวผู้ต้องหาแล้ว เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ จะต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อยื่นฟ้องให้ทันภายใน กำหนด 48 ชั่วโมงนับแต่ผู้ต้องหาถูกจับกุม แต่เนื่องจากกระบวนการสอบสวนและฟ้องร้องคดีอาญา อำนาจการทำงานของตำรวจและเป็นส่วนพนักงานอัยการกลับมีการแยกจากกัน โดยเด็ดขาด กล่าวคือพนักงานสอบสวน มีอำนาจสอบสวนอย่างอิสระและอัยการเป็นผู้มีหน้าที่สั่งคดีและต้องไป ว่าความในชั้นพิจารณาคดีของศาลเท่านั้น ดังนั้นขั้นตอนการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาของพนักงาน อัยการจะต้องรอจนกระทั่งพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนจนเสร็จสิ้นแล้ว จึงส่งสำนวนให้ พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งทางคดีฟ้อง หรือไม่ฟ้อง การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน และสรุปสำนวนการสอบสวนมีความเห็นทางคดีส่งพนักงานอัยการเพื่อสั่งคดี มีระยะเวลาค่อนข้าง นาน ทำให้พนักงานสอบสวน ต้องขอคัดฟ้อง หรือฝากขังผู้ต้องหาไว้ในขณะที่ยังสอบสวนไม่แล้ว เสร็จ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 ที่บัญญัติไว้ในเรื่องสิทธิในการคัด ฟ้องหรือฝากขังผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในคดีอาญา อันมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ได้ทำงานอย่างเต็มที่ และป้องกันข้อผิดพลาดในการ ดำเนินคดีที่จะมีผลต่อผู้ต้องหาแต่การบัญญัติสิทธิของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ใน การคัดฟ้องหรือฝากขังผู้ต้องหา กลับมองในแง่การให้การป้องกันผลประโยชน์ของพนักงาน สอบสวนหรือพนักงานอัยการมากกว่าผู้ต้องหา แม้ว่าผู้ต้องหาในคดีอาญา กฎหมายให้สันนิษฐาน ไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการ พิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

การบัญญัติกฎหมายจึงต้องเน้นถึงการควบคุมระยะเวลาการทำงานของเจ้าพนักงาน สอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้เร่งรัดการดำเนินการคดีให้แล้วเสร็จโดยเร็ว มิใช่ให้โอกาสในการ คัดฟ้องระยะเวลาไปเรื่อยๆ อันมีผลกระทบต่อเสรีภาพและจิตใจของผู้ต้องหาเป็นอย่างมาก กล่าวคือตราบใดที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยยังไม่ได้ถูกพิพากษาว่ามีความผิดให้ถือว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นผู้บริสุทธิ์ ดังนั้นการที่กฎหมายบัญญัติสิทธิในการฝากขัง ดังกล่าวในชั้นก่อนพิจารณาคดีก็ เท่ากับว่า ผู้ต้องหานั้นเป็นผู้กระทำผิดไปเสียแล้วจึงต้องมีการไปกักขังไว้ อีกทั้งบางกรณีทำให้ ผู้ต้องหาต้องถูกขังเป็นเวลานานโดยที่มิได้เกิดจากความผิดของตน แต่หากเกิดจากความล่าช้าหรือ

จากการทำงานที่ผิดพลาดของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่กระทำการตามหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายตามสิทธิที่กฎหมายให้อำนาจไว้

ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 419/2556 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 บทที่ 2 เรื่องการอำนวยความสะดวกธรรมชาติทางอาญา หมวดการปล่อยตัวชั่วคราว ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว แต่ในบริบทของการบริหารงานในสถานีตำรวจ หัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้บริหารงานในด้านนโยบายหลักในภาพรวม มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตามสายการบังคับบัญชาให้หัวหน้างานแต่ละสายงานเป็นผู้ปฏิบัติ ทำให้หัวหน้าสถานีตำรวจไม่สามารถรู้รายละเอียดการปฏิบัติในทุกเรื่อง ในการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวซึ่งหัวหน้าสถานีตำรวจในฐานะหัวหน้าพนักงานสอบสวนจะขาดข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติและพฤติกรรมของผู้ต้องหา รวมถึงข้อมูลทางลับและข้อมูลเชิงลึก ซึ่งต้องนำมาใช้ประกอบการพิจารณาตามเงื่อนไขเหตุที่จะไม่สั่งให้ปล่อยตัวชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 108/1 แต่ในขณะที่เดียวกับหัวหน้างานป้องกันปราบปราม หัวหน้างานสืบสวน หัวหน้างานสอบสวน และพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ ได้สัมผัสคลุกคลีกับพฤติกรรมของผู้ต้องหาในแง่มุมต่างๆ ทั้งในด้านการป้องกันปราบปราม การสืบสวนจับกุมและการสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหา ทำให้มีประวัติและข้อมูลของผู้ต้องหาในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี ข้อมูลของผู้ต้องหาดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างมากในการที่จะนำมาประกอบการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวหรือไม่ปล่อยตัวชั่วคราว ประการสำคัญการใช้ดุลพินิจพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวของหัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือหัวหน้าสถานีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจเพียงลำพังเพียงผู้เดียว อาจเกิดความไม่โปร่งใส ขาดข้อมูลที่ชัดเจนในการพิจารณาตัดสินใจในการใช้ดุลพินิจ เพื่อให้การพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นสอบสวนเป็นไปอย่างรอบคอบ มีความรัดกุม มีการถ่วงดุลอำนาจการใช้ดุลพินิจ จึงควรที่จะมีคณะกรรมการปล่อยตัวชั่วคราวระดับสถานีตำรวจ ทำหน้าที่ในการพิจารณา ถ่วงดุล ตามเงื่อนไขการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวหรือไม่ปล่อยตัวชั่วคราว เป็นการสร้างความชอบธรรมและความโปร่งใส ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่จะได้รับการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการควบคุมตัวผู้ต้องหา และอำนาจในการคัดฟ้องและฝากขังผู้ต้องหาตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด รวมถึง การพิจารณาคำสั่งไม่ให้ปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นสอบสวนซึ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและจิตใจของผู้ต้องหาเป็นอย่างมาก กล่าวคือในเมื่อกฎหมายบัญญัติไว้ว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษา

ว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด ดังนั้นการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหา รวมถึงการฝากขัง และมัดฟ้องในชั้นสอบสวน ก็เท่ากับว่าผู้ต้องหานั้นเป็นผู้กระทำความผิดไปแล้วจึงต้องมีการไปกักขังไว้ อันเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิด รวมทั้งอาจทำให้ผู้ต้องหาถูกกักขังเป็นเวลานาน โดยที่มิได้เกิดจากความผิดของตน แต่หากเกิดจากความล่าช้าจากการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี ซึ่งเป็นการกระทำที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 87 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ได้บัญญัติไว้

ดังนั้นการปฏิบัติตามบทบัญญัติในมาตรา 87 นี้แม้จะชอบด้วยกฎหมายแต่ก็มีความไม่ยุติธรรมโดยหลักการและเหตุผลการให้สิทธิแก่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการให้ดำเนินคดี โดยมีผลกระทบกับสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่ บัญญัติไว้ ความว่า “ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด” และ “ก่อนคดีพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขประเด็นปัญหาในการศึกษาครั้งนี้โดยให้ให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

5.2.1 ประเด็นปัญหาผู้ต้องหาไม่มีสิทธิคัดค้านการควบคุมตัวในชั้นสอบสวนโดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามประเด็นปัญหาดังนี้

ผลจากการศึกษาเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 เดิมบัญญัติไว้ว่า “การสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี
- 2) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- 3) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น
- 4) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ
- 5) การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อความเสียหายต่อการสอบสวนคดีของ

เจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล

คำสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

โดยแก้ไขเพิ่มเติมข้อความตามมาตรา 108/1 ดังนี้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 “การสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวจะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี

- 2) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะ ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- 3) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะ ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น
- 4) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกัน ไม่น่าเชื่อถือ
- 5) การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อความเสียหายต่อการสอบสวนคดีของ เจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล

คำสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหา หรือจำเลยและผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

“ให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนต่อ ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสูงกว่าอีกระดับชั้นหนึ่งเป็นผู้พิจารณา โดยผลการอุทธรณ์ให้ถือเป็นที่สุด”

5.2.2 ประเด็นปัญหาระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนก่อนฟ้องคดีตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87

ผลจากการศึกษาเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรคห้า เดิมบัญญัติว่า “ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปีหรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆกัน แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน”

ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการฝากขัง ในด้านตัวบทกฎหมาย ควรที่จะมีการพิจารณา ทบทวนเกี่ยวกับระยะเวลาในการขอฝากขังให้ลดลงอีก เพราะปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป การแก้ไขปรับปรุงด้านประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานสอบสวน ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์ สนับสนุนต่างๆ จะทำให้การสอบสวนแล้วเสร็จเร็วขึ้น ระยะเวลาฝากขังไม่ควรจะเกิน 24 วัน ดังนั้น เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 87 วรรคห้า ดังนี้

โดยแก้ไขเพิ่มเติมข้อความตามมาตรา 87 วรรคห้า ดังนี้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 87 วรรคห้า **“ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือน แต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับหากคดีนั้น ผู้ต้องหาให้การรับให้สารภาพ เห็นควรกำหนดระยะเวลาให้พนักงานสอบสวนต้อง นำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาลภายในกำหนด 24 วันนับแต่วันที่ผู้ต้องหาถูกจับ หรือควบคุมตัว และเมื่อยื่นฟ้องเป็นหนังสือแล้ว ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะให้การประการใด และถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ให้ศาลใช้ดุลพินิจพิจารณาพิพากษาไปเลยที่เดียวได้ เว้นแต่คดีมี**

อัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปซึ่งจะต้องสืบพยานโจทก์ประกอบคำรับสารภาพตามมาตรา 176”

การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวข้างต้นเพื่อที่จะกำหนดระยะเวลาให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการในการส่งฟ้องคดีที่แน่นอน ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมีการบริหารงานและเวลาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มิใช่บัญญัติเพื่อเปิดโอกาสให้พนักงานสอบสวน ใช้เวลาที่ตนมีในการเลียงความผิดเนื่องจากปฏิบัติงานล่าช้านั่นเอง ซึ่งบางครั้งในข้อเท็จจริงผู้ต้องหาอาจเป็นผู้บริสุทธิ์แต่ต้องได้รับความเดือนร้อนจากการปฏิบัติหน้าที่เกิดจากความล่าช้าของตน

ในส่วนข้อเสนอเรื่องระยะเวลาการฝากขังนี้ ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นเรื่องระยะเวลาการฝากขังในแต่ละฐานความผิดตามความเหมาะสมสำหรับการศึกษาคြံงต่อไป

ด้านการประสานการปฏิบัติจะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝากขัง โดยแก้ไขระบบการทำงานของตำรวจ อัยการ และศาล ที่ต่างฝ่ายต่างทำงาน ให้เป็นการร่วมทำงานโดยต้องดำเนินการทบทวนปรับเปลี่ยนบทบาทให้รองรับปัญหาได้อย่างแท้จริง อันจะทำให้เกิดความรวดเร็ว โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา โดยยึดเป้าหมายความรวดเร็วและความถูกต้องเป็นหลัก

5.2.3 ปัญหาผู้มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน

ผลจากการศึกษาเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 419/2556 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 บทที่ 2 เรื่องการอำนวยความยุติธรรมในคดีอาญาในข้อ 5 เรื่อง การปล่อยชั่วคราว

5. การปล่อยชั่วคราว

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์หรือไม่มีความผิด จนกว่าศาลจะได้พิพากษาถึงที่สุดว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิด การปล่อยชั่วคราวจึงเป็นมาตรการที่มีความสำคัญยิ่ง หากผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ให้ดำเนินการดังนี้

5.1 ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน กำหนดลำดับอาวุโสของพนักงานสอบสวนไว้ตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการกำหนดลำดับอาวุโสของข้าราชการตำรวจในการรักษา ราชการแทน มีอำนาจเป็นผู้พิจารณาสั่งปล่อยชั่วคราวแทนได้

5.2 ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน พิจารณาสั่งคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวโดยเร็ว โดยให้พิจารณาสั่งให้เสร็จสิ้นภายใน 1 ชั่วโมงนับแต่ได้รับเรื่อง เว้นแต่มีกรณีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาสั่งการได้ภายในกำหนด ก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นนั้นไว้ในคำร้องหรือบันทึกเสนอสัญญาประกันแต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง

โดยแก้ไขเพิ่มเติมข้อความดังนี้

5.1 “ให้มีคณะกรรมการพิจารณาปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนระดับสถานีตำรวจประกอบด้วยหัวหน้าสถานี หัวหน้างานป้องกันปราบปรามหัวหน้างานสืบสวน หัวหน้างานสอบสวนพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี

องค์ประชุมของคณะกรรมการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนจะต้องมีไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนคณะกรรมการ กรณีที่หัวหน้าสถานีตำรวจไม่อยู่ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน มอบหมายให้กรรมการผู้มีอาวุโสสูงสุดในองค์ประชุม ทำหน้าที่เป็นประธาน ผลการพิจารณาให้ถือมติเสียงข้างมากเป็นมติในการปล่อยชั่วคราวและสั่งไม่ปล่อยชั่วคราว”

5.2 “ให้คณะกรรมการพิจารณาปล่อยชั่วคราวพิจารณาสั่งคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวโดยเร็ว โดยให้พิจารณาสั่งให้เสร็จสิ้นภายใน 1 ชั่วโมงนับแต่ได้รับเรื่อง เว้นแต่มีกรณีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาสั่งการได้ภายในกำหนด ก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นนั้นไว้ในคำร้องหรือบันทึกเสนอสัญญาประกันแต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง”